

15. in 16. 10. 2024
ob 19.30
Križevniška cerkev,
Viteška dvorana Križank

3 SESTRE REMIX

gledališka predstava

Festival Ljubljana, Teater TIVOLI

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana. / *The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.*

Mestna občina
Ljubljana

IVICA BULJAN, režiser

Manca Sevšek Majeršič, prevod in priredba

Manca Sevšek Majeršič, dramaturginja

Lazar Bodroža, scenograf

Slavica Janošević, kostumografinja

Igor Vičentič, Mirko Vičetnič Polič, skladatelj

Martin Draksler, avtor videa

Milan Golob, oblikovalec luči

Martin Vrtačnik, lektor

Antea Arizanović, oblikovalka vizualne podobe

Igralska zasedba: **Aleksandra Balmazović, Uroš Fürst, Olga Grad, Jernej Markelj, Gal Oblak, Saša Pavlin Štošič, Kaja Petrovič, Jožef Ropoša, Joakim Tasič, Milena Vasič, Lovro Zafred**

teater **TIVOLI**

TEMPUS FUGIT - ČAS, KI BEŽI NAZAJ

Hiša v centru province. V njej nastanjenjo kopnenje po oddaljeni prestolnici. Po življenju, ki bojda tam živi. Uteleseno hrepenenje, razdeljeno na 3 sestre. Vsaka je faza hrepenenja, vsaka na svoji točki bivanja. Svoje fantazije Postavljajo v *masculinum*. V dejanje njega, drugega, morebiti tretjega. Le v sebe same ne. Naphane z idejo vzvišenih sanj minevajo. V lastnem konstruktju sanj in resničnosti. Njihova dolgočasenja so razvlečena v pozna opoldanska vstajanja. Prebujanja na polovici življenja. Ah, kako dolgočasno je to življenje! Njihovo upočasnjeno minevanje vsakdana je olajšano s servilnostjo nižje postavljenega. Ah, ah, kako težko je to življenje! Dan se zrcali v dan. A vendarle, ah, ah, kako kratko je to življenje! Stare pri 28. Dramaturgija, scenografija in režija za njih vse 3 davno postavljene. Ni vrha, ne razpleta, samo stalna ekspozicija minevanja do neizogibnega slovesa, ki je zgolj začetek ponovnega čakanja na ultimativno izpo(jn)itev. 3 sestre venejo v svoji čakalnici, pijoč vedno isti postreženi čaj iz zolotega samovarja, v pričakovanju vznemirljivega, vročega sopotnika očarljivosti, znanilca spremembe, preganjalca mraza, nosilca ideje, akcije. Junaka. Svetoboljne, *weltschmerzajo*, ker se jim samozastavljeni ideal in dostavljena resničnost ne preklopita. Razklane do te mere, da enoznačne dejanskosti niso zmožne več živeti. A jo sifozvsko potiskajo, dan za dnem. In bolj ko znotraj istega prostora pasivnosti čakajoče snujejo svojo drugačnost, bolj (p)ostajajo iste. Ista dejanja nosijo vedno iste posledice. Nespremenljivka je del njihove življenjske enačbe. Vse 3 postaja jo 1 sama. Okameneli osamelec. Vklasan v čakanju.

Neznanec, novi človek z idejo prihodnosti, jih za trenutek vzdrami. Obljublja svetlejšo prihodnost, odtis nadzaja v potomcih ali vsaj idejo tega v potomcih potomcev. Treba je vztrajati, naznani, ker so čakajoče 3 temeljni kamen novega sveta, ki bo prišel čez 200, 300 let. Vsaj do tja.

123 let je minilo od njegovega prvega obiska pri 3 sestrah. Je ideja boljšega, svetlejšega, presežene-ga že kaj bližje ali se oddaljuje? Ali pa čas le stoji v območju istega in je najboljša različica človeka že obstajala nekaj tisočletij nazaj in se k njemu zgolj ponovno, skozi svoje novo blato, kri, solze in znoj, vračamo? V čas, ki beži nazaj, živimo pretekla življenja še zdaj?

Čehovski vrt, prostor čakanja, usoda vseh nas. Ki zgolj kukamo skozi rešetke besed Čehova v vrt, čeprav smo vsi posajeni globoko v njem. Tu se stari profesorji poročajo s fatalnimi mladenkami (*Molire éfait là*), prešuštvuje se, kar se le da, v upanju na odrešitev, ki prihaja od drugega (Shakespeare na vasi), nevidni liki iz ozadja diktirajo stanja (staroveška mašina *deux ex machina*), sekajo se drevesa, lepi ljudje izginjajo, ruši in uničuje se elementarno-univerzalno v zameno za pritlehne malenkostne

računice majcenih, premajcenih ljudi in njihovih jalovih stvari. Drobljenje časa in likov razkriva idealizirano projekcijo njihovih prihodnosti, ki so preteklost že v trenutku, ko ti nanjo samo pomislijo. Saj ko se nam-tam ne bo zgodilo nič, se bo prav tam vse še enkrat ponovilo, saj ko se ne zgodi nič, se zgodi že vse. Zabava se konča točno takrat, kjer se nova začne. Čas živi v prostoru. Neulovljiv, neponovljiv. Kje so prostori časa, v provinci ali prestolnici ali bivajo v nas samih?

Preteklost poganja prihodnost. Hrepenenje je sedanost in umira zadnje. Kajti nekje, nekoč se bo zgodilo vse. Mora se. Zapusti ti ta vrt brezčasa. Zdaj bo tam nekje. Le da nas ne bo več tam. In se bo to zgodilo drugim, drugam. Zato zdaj, tu, vsi le čakamo v čakalnici prihodnosti na življenje, ki nas je zapustilo, da se vrne iz svoje daljne prestolnice. In na koncu ne bo nič bolj vznemirljivega, kot prav to čakanje. Vsak od nas vidi vsak dan dlje v preteklost. Nekomu, nekoč, nekje se razkrije, kaj življenje zares je. Mi pa se v medprostoru časa sprijaznimo z za-časno odrešitvijo, ki je v nas samih. Drugega ne bo, tretji je preočito enako zgubljen. Vsak je svoj rešitelj in birič. Pekel smo si mi sami. In pot do njega vodi skozi samo-labirint. Je tam pot naprej vračanje nazaj in življenje res oglati krog?

Manca Sevšek Majeršič

RAZKORAK MED IDEJAMI IN REALNOSTJO

Ste kdaj imeli občutek ali ste verjeli, da sta vaša sreča in zadovoljstvo odvisna od uresničitve kakšne vaše neuresničene ideje ali »sanj«? Če je odgovor pritrdilen, potem pripadate večini, saj le redki med nami nimajo nobene neuresničene ideje ali želje. Če je temu tako in je to vseprisotno življenjsko dejstvo, zakaj sploh govoriti o razkoraku med idejami in realnostjo? Je ta razkorak lahko tako velik, da postane trajna ovira za naše dobro počutje, je to ovira za našo srečo?

Področje filozofsko-psihološkega obravnavanja pojma »ideja« je zelo obsežno, saj sega najmanj od starogrških filozofov do danes in bi nas podrobna obdelava pripeljala predaleč. Vseeno pa velja izpostaviti Kantovo definicijo, po kateri »ideja ni nič drugega kot pojem neke popolnosti, ki je še ne najdemo v izkustvu, ki pa v svojem uresničevanju postane smernica do tega izkustva«. Prav ta med-sebojni odnos »popolnosti«, »ne-izkustva« in »uresničitve« je lahko osnova psiholoških težav, ki izhajajo iz razkoraka med idejami in realnostjo.

Ideje, ne glede na to, ali so »konkretne« ali »abstraktne«, predstavljajo pomemben in zelo dinamičen del našega psihološkega ustroja in so bistvena podlaga našega delovanja, naših odločitev in naše-ga celostnega funkcioniranja. Ideje so skupek spoznanj, zaznav in pričakovanj, so skupek kreativnega, logičnega in intuitivnega, vendar so pogosto pretežno subjektivno doživete skozi osebno prizmo zavestnih kognitivnih procesov, »logičnega« sklepanja in »objektivnih« okoliščin. Občutki, ki spremljajo te kognitivne procese, so pogosto registrirani kot ugodje ali nelagodje, pri čemer so pogosta pričakovanja, da bo realizacija ideje povzročila občutek ugodja, zadovoljstva ali vsaj olajšanja.

Strukturiranje idej je zelo slojevito, saj ideje in subjektivni odnos do teh idej v veliki meri temeljijo tako na nezavednem kot na predzavednem, na naši osnovni strukturi in značilnostih naše osebnosti. Osebnost je ena od temeljnih smernic oblikovanja idej, pričakovanj, postavljanja (ne)realnih ciljev, prilagodljivosti in fleksibilnosti, sposobnosti in motivacije za njihovo (ne)uresničevanje, pripravljenosti za učenje in osebnostni razvoj, tolerance do uspeha in neuspeha, sposobnosti za učenje na lastnih in tujih napakah itd.

Prav razkorak med idejami in (ne)uresničitvijo teh idej, torej realnostjo, lahko povzroči številne neprijetne psihološke izkušnje, kot so nezadovoljstvo, razočaranje, frustracije, jeza, žalost, nemoč in nesposobnost, strah, tesnoba ... Reševanje teh neprijetnih čustvenih in kognitivnih odzivov je zelo individualno in različno, poleg osnovnih osebnostnih značilnosti in predhodnih izkustev pa je pogosto odvisno tudi od (ne)kakovosti socialne podpore.

Navedeno vsebuje temelj odgovora na prejšnje vprašanje: kdaj razkorak med idejami in realnostjo postane trajna ovira za naše dobro počutje? Splošni odgovor je: ko obstaja pomembno neskladje med subjektivno pričakovanim in objektivnim izidom (ne)uresničitve idej (realnosti) in ko čustveni ter kognitivni odziv na to neskladje nenehno in vedno znova zaznamujejo močna negativna čustva in stališča, ki s svojo intenzivnostjo in trajanjem motijo delovanje in osnovno dobrobit posameznika. Če

3 СЕСТРЕ
REMIX

se ob tem trajno aplicirajo za duševno zdravje in dobro počutje neugodni vzorci reagiranja (ki se jih oseba pogosto ne zaveda), se ustvari začaran krog čustvenega nezadovoljstva in celo trpljenja. V tem krogu neprijetna čustva blokirajo sposobnost osebnosti, da najde bolj zdrave modele reševanja neprijetne situacije, kar vodi v poglobljanje neprijetnih, težkih čustev. Oteževalna okoliščina je, da pogosto človek teh mehanizmov svojih reakcij ne prepozna in jih ni sposoben sam korigirati, zato ti vzorci postanejo trajni.

Razkorak med idejami in realnostjo, ki temelji na takšnih čustvenih in kognitivnih vzorcih, je pogosto mogoče prepoznati pri ljudeh, ki menijo, da so njihove neuresničene ideje »krivec« za njihovo nezadovoljstvo in da bi uresničitev teh idej samodejno prispevala k njihovem blagostanju, obenem pa ne izvajajo nobenih konstruktivnih dejanj, ki bi te ideje uresničile oziroma ne sprejemajo njihovih (morebitnih) neuresničenj in ostanejo v svojem pasivnem, nepotešenem položaju fantazemskega upanja.

Takšnim situacijam smo pogosto priča v vsakdanjem življenju, morda jih prepoznamo ali slutimo tudi sami, pogosta tema pa so tudi v umetnosti, predvsem v literaturi. Kot 3 sestre Čehova, ki kljub nezadovoljstvu in resignaciji ne storijo ničesar, da bi spremenile svoje življenjske in čustvene vzorce. Vrnitev v Moskvo postane njihov osrednji fantazemski položaj, za katerega menijo, da bi jim prinesel odrešilno osvoboditev, a se hkrati oklepajo povsem pasivnega položaja nedelovanja.

A vendarle ni vse tako črno. Povsem naravno je namreč, da stremimo k občutku zadovoljstva in celo sreče, zelo pomembno je tudi, da se zavedamo, da so neprijetna čustva neizogibna in da niso odraz naše »šibkosti in nesposobnosti« (kar pogosto danes vsiljuje precej narcistično obarvana sodobna družba), temveč da so sestavni del našega življenja. Toda če je razkorak med idejami in realnostjo tako velik, da je vir pogostega in globokega čustvenega nelagodja, se morate vedno spomniti, da obstaja pomoč in podpora. Le dati si morate »dovoljenje« in biti motivirani, da sprožite procese, ki bodo prinesli pozitivne spremembe.

Doc. dr. Draženka Ostojić, dr. med. specialist psihiater

TRI SESTRE, KI JIH DAJE FOMO¹

»Ko boste v Moskvi, Moskve ne boste niti opazile. Sreče ni nikjer, mi si jo samo želimo. Kam? Kam je vse odšlo? Kje je zdaj? Vse sem pozabila, pozabila, kako se po italijansko reče okno ali strop...tutto nulla...pozabljam vsak dan, življenje pa gre mimo in se nikoli ne bo vrnilo, nikoli, nikoli ne bomo šli v Moskvo... Mi je že jasno da ne...«

Stara sem že 24 let, delam že celo večnost, možgani so se mi že osušili, shujšala sem, postala sem grda, postarana in vse je nič, ničesar ni. Nobenih užitkov, čas pa teče in zdi se ti, kot da se odmikaš od pravega, lepega življenja, toneš vse globlje in globlje, v nekakšno brezno. Obupujem in niti ne razumem, kako sem sploh ostala živa, kako da se do zdaj še nisem ubila ...

Ko bereš roman, se ti zdi, da je vse to že staro in tako razumljivo, a ko ljubiš sama sprevidiš, da nihče nič ne ve in da se mora vsak odločiti sam zase...«

3 sestre so podoba neke življenjske naperjenosti. Kam je uprt naš pogled, ko gledamo proti življenju? Kje so kraji, kjer se dogaja? Kje se res zgodi tisto življenje? Kdaj zares napoči?

Vse, kar se zares zgodi v 3 sestrah, se zgodi onkraj vidnega, izven odrskega dogajanja, vse to življenje, rojstva, smrti in preiščanja prihajajo do nas zgolj kot šum; vidimo zgolj prizore vsakdanjega življenja, ki nam dobesedno zadajo bolečino nerealiziranosti in navdajajo z občutkom, da tisto pravo življenje, tisto, ki je mišljeno zares, teče nekje drugje. Vsi smo malo 3 sestre.

Dve desetletji, preden je Proust v lastni, s pluto obiti sobi sredi Pariza, ugotavljal, da je lahko razburljivo potovanje tudi po domači spalnici in se hkrati spominjal izgubljenega časa, so sestre hrepenele po tistem pravem življenju.

---

¹ FOMO, kratica, Fear of Missing Out, strah, da zamujaja dogajanje.

3 sestre niso zgodba, zgrajena z loki in vrhunci; namesto da bi se zapletla in razpletla, se zdi, kot da se razlije, kot kakšna široka slovanska reka, ki se razleze in nato pronica v zemljo, da razmoči prostrana močvirja in mokrice, kamor se mimogrede pogrezneš, če zaldeš z začrtane poti, in blodiš med mrtvicami, kot kakšna slepa Kranjčeva Katica. Prenekateri popotnik, ki ga zaradi tega ali onega, zanese v take počasne kraje, včasih razočarano ugotovi, da se v teh krajih nič ne dogaja, da je pokrajina enolična.

Čehov je nekoč svojemu bratu, ki se je loteval pisanja, svetoval: »Tema naj bo nova, toda zaplet ni nujen.« Vloga Maše v *sestrah* je napisal za svojo ženo Olgo Knipper, ki pa po naparjenosti ni bila ravno Maša, saj je nekoč zapisala: »Kadarkoli sem si v življenju nečesa res želela, in sem zares verjela v možnost, da to dosežem, in sem se za to zavzela, sem zmeraj uspela in nikoli nisem obžalovala svoje odločitve.«

Maša, Olga in Irina niso mogle škiliti na časovnico družabnega omrežja. Niti niso mogle svojega idiličnega življenja v provinci na koncu smrekovega drevoreda deliti s širnim svetom, ni bilo filtra, v katerem bi tisto bleščeče majsko jutro Irininega godu še posebej zasijalo.

Danes bi sestre kukale na časovnico facebooka. Kdo pravi, da je čas večno vračanje enakega. Zmeraj nekaj novega prinaša življenje tistim, ki si ga vzamejo. Za tiste, ki ostanejo v provinci, pa se zdi, da se tirnice časa razmočijo v mehkem močvirnem terenu, dokler kolesje ne obstane.

Vsem drugim se dogaja. Poglej, kako modre misli so zapisane na tem zidu. In vse te stasite mlade ženske ponosnega koraka vendar jasno povedo v kamero telefona, da preprosto, bodi to, kar si! Kako preprosto in kako modro. In tako mlade, in že vedo. Seveda, ko pa one hodijo in so to, kar so, po vseh teh mestih. Ja, tam je vsak to, kar je. Tam je življenje.

A bo tudi za nas že jutri? Čez eno leto pa zagotovo. Če ne, pa potem naslednjo pomlad. Ker to življenje ponuja toliko poti. Toliko možnosti, vse je kot na pladnju.

Kamorkoli se ozreš, ljudje nekaj dosegaajo, delajo, ustvarjajo, prispevajo k temu svetu. Ah, čas bi bil, da se tega lotimo. Najbolje kar takoj. Ali pa vsaj ob letu osorej. Gotovo prihodnjo jesen.

Toda kako biti to, kar si, v Ljubljani? V Gameljnah? V Beltincih?

Če se dovolj poglobiš v svoj kraj, se v njem odslikava cel svet; ni treba potovati po svetu. Kaj ni nebo vsepovsod modro? Črta se vleče po nebu, ki jo vleče letalo. V njem sedijo ljudje, ki potujejo življenju naproti, so odločeni in nekam namenjeni. Črte prešivajo nebo, simbolno ga pretkejo in prebadajo, kot točke prešitja nas pričvrstijo na naša mesta pod to nebesno blazino.

Valentina Smej Novak

3 HREPENENJA REMix

Koncept umestitve glasbe v gledališko predstavo, v vsebino ene najbolj klasičnih dramskih stvaritev, v čustva hrepenjenja, nostalgije, vdanosti v usodo, samoumestitve v družbo pa četudi v najbolj osnovni obliki kot je družinska, dojemanje časa in s tem povezana minljivost, so sestavine na mešalni mizi. Vse so nam zelo dobro poznane a hkrati nas vedno znova navdajajo z enako mero vznemirljivosti kot novo življenje. REMix, kot poseg v znano materijo, zato da jo umestiš v svoj čas, je v glasbeni tradiciji klubske in popularne glasbe zadnjih tridesetih let pomembno vplival na stanje glasbe in se danes zdi odlična iztočnica za raziskovanje znanega v neznanem. Za kakšno glasbo torej gre v predstavi - gre za ples v dvoje, po robu zornih kotov predstavljivega in predvidljivega, tik nad breznom iz katerega v nas zre nekam znan obraz.

Igor Vičentič in JAMirko - Mirko Vičentič Polič

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, oktober / October 2024

Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja,

častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic

Director, Honorary member of the European Festivals Association

Besedila / Texts: **MANCA SEVŠEK MAJERŠIČ, DOC. DR. DRAŽENKA OSTOJIČ, VALENTINA SMEJ NOVAK,**

IGOR VIČENTIČ IN JAMIRKO - MIRKO VIČENTIČ POLIČ

Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**

ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival

www.instagram.com/festival_ljubljana/

www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

www.linkedin.com/company/festival-ljubljana

www.tiktok.com/@ljubljanafestival

.....

